

Права левица и права десница

У којој мери је, наиме, савремена ЕУ постала практично *par excellence* пример затирања рационалности, једнакости и слобода

говори и Хабермасово дело

О уставу Европе

(

Zur Verfassung Europas),

као и издање под називом

Криза Европске уније

(

The Crisis of the European Union).

Ту је уобличена теза о различитим аспектима тзв.

демократског дефицита

и, штавише, образложена квалификација да је Унија суштински ступила у

постдемократску еру

.

Изводећи основни аргумент о монополизацији европског пројекта од стране самопрокламованих елита - које је условило и бирократизовање и све веће удаљавање од *европског грађанства* - Хабермас артикулише дискурс о „*фасадној демократији*“. С друге стране, упркос језгровитој и оштрој анализи о свеукупном стању ЕУ, овде се, на крају, ипак остаје при ставу да је

Пише: Богдана Кољевић
недеља, 15 мај 2016 19:47

за будућност Уније неопходан системски преокрет
, тј. да је то циљ од којег се не сме одустати јер би, у најкраћем, “
одрицање од европског уједињења, био и расанак од учешћа у светској историји
.”

[\[1\]](#)

Разуме се, ако се узме у обзир чињеница да су – и у
историјском

и у

политичком

смислу – управо различити европски народи, на сасвим различите начине, били
учесници у тзв. “светској историји”, ни најмање није плаузибилна теза да

крах једног пројекта

тј.

пројекта ЕУ

ео ипсо

значи и

нестанак Европе са светске позорнице

.

Европске стварности, међутим – и супротно Хабермасовим тежњама - данас су знатно
ближе ставу Џона Греја да „ако су архитекти *Европску унију*
замишљали као
нови модел за свет

, тренутна

догма

упућује на

супротан обрт

“...

[\[2\]](#)

То значи да је

догматизација

и

митологизација

условила појаву ЕУ као

контрапримера

тј.

анти-узора,

али и да је

ново раслојавање

, превасходно на

социјалној

, а онда и

националној

основи, савремено стање понајвише приближило Балибаровом радикалном увиду да је „

Пише: Богдана Кољевић
недеља, 15 мај 2016 19:47

Европа мртав политички пројекат

“, јер „неке земље су
доминантне,
а другима се
доминира“.

[3]

Sudeći po ovoj knjizi, dolazi vreme angažovanih intelektualaca koji obnavljaju kritički diskurs unoseći nemir u funkcionalnu ideologiju Evropske Unije, kao čedo šireg koncepta neoliberalizma, a kraj neoliberalne paradigme, što donosi narastajuće ekonomske, pravno-filozofske, političke i kulturne turbulencije, bude oči i upozorava da je došlo vreme za radikalno prevrednovanje iste.

Odlaskom komunističke utopije u zapečak istorije oslobodili su se planetarni prostori za novu utopiju (koja nekritički veliča slobodno tržište) – data je šansa kapitalizmu da realizuje društvenu zajednicu koja počiva na jednakosti, slobodi i demokratiji. I tako globalizam odene u ruho novog i poželjnog egalitarizma. Ta poslednja decenija XX veka i prva decenija novog milenijuma, vreme je punog političkog ozbiljenja američkog neoliberalizma, razumevanog kao globalizam, koji kao svetska ideologija treba da realizuje slobodu, jednakost i demokratiju, i tako ostvari taj čovekov san o harmoničnoj budućnosti sveta. Živeći vreme uniformisanih stilova, formi života, ukusa i interesa, te svetske kulture, na prvi se pogled čini kako se ostvario novi vid egalitarizma, vrsta komunizma. Sve je svakom dostupno, samo uz jedno ali.

Za promenu evropskog stanja stvari naši se autori okreću evropskoj levoj tradiciji (strogo je odvajajući od etablirane evropske levice) i neetabliranoj evropskoj desnici – koja baštini ideje narodnog suvereniteta – da zajedničkom borbom u obliku narodnog ustanka uspostave novo humano lice Evrope.

(prof. dr Milimir Mučibabić)

USTANAK EVROPSKIH NARODA

USTANAK
EVROPSKIH
NARODA

Bogdana KOLJEVIĆ
Dijevo FUŽARO

Ovaj, naoko paradoksalni obrt, pre svega je prirodna i logična posledica činjenice da momenti koji su najpre bili isključeni iz oficijelnog EU diskursa, kao i ne-malo dela EU praksi, su upravo nacional

ISBN 978-86-6309-113-9

www.filipivsnjlc.co.rs

BIBLIOTEKA
CRO
NOG
RAM

јаз

између

EU криптополитичких елита

, са једне, и

народа,

са друге стране, драматично је порастао у протеклих неколико година (2) овај јаз значио је продубљивање

социјалних и економских неједнакости

због чега се

класа

поново појавила као релевантно политичко име (3) обзиром на то да се тзв. “

национално питање

” од стране самопрокламованих политичких елита и у званичном дискурсу и у конкретним

Пише: Богдана Кољевић
недеља, 15 мај 2016 19:47

потезима третирао – у складу са мејнстримом

Расхон

постмодерним и/или неолибералним оквиром – као потенцијално фашистичко, а у најбољем случају као потпуно анахроно или ирелевантно, резултат таквог става је да се национализам

као

патриотизам практично враћа на велика врата.

Или, другим речима, чињеница да се, условно говорећи, *радикалне политике левице и деснице* у

ново време изнова рађају и самопроизводе, доживљавајући све већи процват,

најиманентније и најживље произилази из тога да је

“европска елита” за теоријску и политичку парадигму ЕУ одабрала концепте који су требали да означе крај и левице и деснице,

ида створе

цонтрадицију ин адјекто

, односно

политичку заједницу без политичког субјективитета

.

На који начин се одигравала деструкција левице у, првобитно, блеровско-шредеровском оквиру, као тзв. политика *“трећег пута”* и *“социјалдемократије”*, тј. у празној формули која је требало да гласи “*с оне*

стране деснице и левице

”, језгровито говори Шантал Муф, док је, већ поменуто дело Роберта Купера

Распад нација

умногоме незаменљиви пример пледоајеа за

пост-национални

пост-модерни политички поредак који је требало да репрезентује нова ЕУ.

Суштина је, дакле, у томе да је, практично дуже од две деценије, ЕУ грађена у стању *политичког симулакрума*, тј. да су њене, тзв. “*леве*” и “*десне*” политике већински биле артикулисане како би чиниле *симулацију обе политике*, док се разлог и корен таквог подухвата по свему судећи понајвише проналази у садржајној формулацији Тарика Алија да је, наиме, Европа била „*заточеник атлантизма*” - што је у исти мах проузроковало и слабљење *критичког мишљења* и недостатак (политичке и друге) *имагинације*.

[\[4\]](#)

Тако су прве деценије 21. века – са распламсавањем *економске, политичке и друштвене кризе* и постепене, али *системске промене глобалних дискурса* – у теоријском, али и сасвим практичном смислу, донеле пораст *еврореализма* и *евроскептицизма*. Ово је, пре свега, резултат чињенице да се сложеност и вишеслојност *кризе ЕУ* као *кризе политичког једновремено појавила и као питање кризе политичке партиципације*, кризе *демократије* у безмало свим њеним сегментима, и као питање кризе *политичког субјективитета* тј. свеукупно - у светлу *легитимацијске кризе европског пројекта пер се*. У чланку под називом „Национализам се враћа у Европу“, Николас Гвоздев записао је да „*странке радикалне деснице*”

Пише: Богдана Кољевић
недеља, 15 мај 2016 19:47

постају
маинстреам
политички актери“, као и да сентименти о сопственом
достојанству
и/или
нашој држави
одзвањају широм европских земаља.
[\[5\]](#)

Тако су грчка „Златна зора“, мађарски „Покрет за бољу Мађарску“, француски „Национални фронт“, или пак, са стране спектра левице, грчка „Сириза“, тек неки од транспарентних примера овог кретања које се, опет, може пратити и на равни нарастајућих аспирација и тежњи за *изласком из ЕУ* – тј. кроз чињеницу да практично половина Британаца жели да иступи из Уније, док тек нешто више од половине Немаца жели да у њој и остане.

Једновремено, ове процесе прати и раст све већег броја оснажених сепаратизама (Каталонија, Шкотска, Белгија...), а за *сва три различита аспекта повратка радикалних политика деснице и левице* на велику сцену главни узрок почива у формирању *европских крипто-елита* као *засебне класе*, чији интереси леже *с оне стране* интереса *народа*. Релевантност и *социјалног питања* и *националног питања* - и њихове, у условима кризе, повећане *испреплетености* – јавља се у облику специфичног, новог апела за *егалитаризмом*, тј. *једнакошћу*, *правдом*, али и *националним достојанством*

Пише: Богдана Кољевић
недеља, 15 мај 2016 19:47

, док повећање

репресивних

и

контролних механизма

који смерају на успостављање нове доминације реципрочно ризикују прерастање страха у бес као политичку емоцију

пар ехцелленце

.

Питање које се сада за нас поставља је следеће: уколико успон *радикалних политика левице и деснице*

обратно, говори и о кретању савремене Уније ка *структурној диференцијацији*

тј.

о правном и политичком раслојавању и степенастом разграђивању □ □

- и то

по линијама поделе на државе чланице

- где је, у овом процесу, место

демократије

и/или место

политичког

?

Рођење *савремених критичких европских дискурса левице и деснице*, у овом светлу – уз припадајућу двострукост да је, наиме, реч о

европским критичким артикулацијама и покретима

који се тичу

ЕУ

– појављује се као препознавање серије раскорака између прокламоване и официјелне Уније и живота у европским државама тј. размимоилажења између

ЕУ догме

и

европских стварности

, и стога као подсећање на разлику између

појма Европе

и

појма ЕУ

.

Пише: Богдана Кољевић
недеља, 15 мај 2016 19:47

То је разлог из којег Еш говори о „европском нефункционалним троуглу“ – састављеном од националних политика, европских политика и светског тржишта – и услед чега закључује да више нема ни „европске политике“ ни „европске јавне сфере“ тј. да једина константна постаје европски политички *Рашомон*, док је Николас Самбанис језгровито артикулисао да европска криза, која није само економска, све више почиње да личи на *идентитетско - етнички сукоб*, и да је стога практично извесно посреди *крај једног облика европског пројекта*

[6]

Ова истраживања, са једне стране, дакле, упућују на то да Унија више не само да нема јавни имиџ алтернативног, авангардног и/или прогресивног пројекта, већ се појављује као застарели лик једне концепције коју је нови век у различитим аспектима у највећој мери превазишао. На трагу Самбанисових тврдњи, разматрање јазу између „севера“ и „југа

“ или, прецизније, односа између држава попут Немачке или Француске, са једне, и Грчке или Шпаније са друге стране, сведочи о јазу који је постао толико дубок да је, у тренутним околностима, чак лакше замислити потенцијални сукоб него ближе савезништво које би требало да успостави јединство народа.

Од пресудне је важности, међутим, овде имати у виду да су места латентног сукоба лоцирана и у равни *социјалне*, као и *националне диференцијације*, тј. да се, парцијално, сусрећу у равни преплитања деловања „

транснационалних евроатлантских империјалних структура

“ са једне, домаћих „

елита

“ са друге, и већинског

народа

са треће стране. То су значајни показатељи

сложености савремених процеса који је одвијају на европском тлу

Устанак европских народа – права демократија или нови колонијализам

Пише: Богдана Кољевић
недеља, 15 мај 2016 19:47

Пише: Богдана Кољевић
недеља, 15 мај 2016 19:47

